

25 ár liðin síðan »Scharnhorst« varð søkt

**Einastu ferð í söguni, at eitt slagskip hevur
beint fyri einum øðrum slagskipi - ein hending,
ið neyvan aftur fer at taka seg upp**

Tann 26. desember 1968 vóru 25 ár liðin síðan tað seinasta veruliga stóra sjóslagið í søgu heimsins tók seg fram. Tann 26. desember 1943 varð týski slagskrússarin SCHARNHORST nevniliga søktur av bretskum herskipum norðanfyrir Nordkap í Ishavinum. Fleiri bretskeir krússarar og bretska slagskipið DUKE OF YORK vóru um at søkka týskaran, og er tað einastu ferð, at tvey slagskip hava verið í bardaga móti hvørjum øðrum, har annað er vorðið søkt. Helst verður tað eisini við at vera seinastu ferð, tí bert fyra slagskip eru eftir í heiminum í dag — øll amerikonsk.

Home Fleet leggur avstað

SCHARNHORST hevði krógv-
að seg í norska Langfjórðinum,
men var tann 25. desember far-
in út saman við fyra oyðarum

H. M. S. DUKE OF YORK

fyrir at beina fyri einari stórar
bretskari konvoy, ið var á veg
úr Skotlandi til Murmansk.
Lukkutið fingur bretar alt fyri
eitt boð um, at týski slagskrús-
arin var farin út, so teir kundu

senda eindir úr HOME FLEET
av stað fyrir at beina fyri honum.
Tvær eindir vórðu sendar av
stað. Tann fyrri undir leiðslu
av krússaranum Belfast og tann
seinra við slagskipinum DUKE
OF YORK á odda. »Scharn-
horst« legði beinleiðis eftir kon-
voyini, ið sigldi heilt norðuri
móti istromini, men komin nak-
að nær móti Bjarnoyanna mótti
týska eindin »Belfast« og krús-
aran »Sheffield« saman við
nokrum oyðarum. Teir smáu
krússararnir kundu onki gera tí
týska risanum, men »Scharn-
horst« skeyt bert nokur fá skot
eftir teimum og helt so suður-
eftir. »Scharnhorst« visti ikki
av, at hann hevði gjørt rættlig-
an nógvan skaða á »Belfast«,
soleiðis, at »Sheffield« var einsa-
mallur eftir við teim smáu
oyðarunum, tí so hevði hann
ivaleyst vent við og gjørt tað
av við teir. Ístaðin helt hann
suðureftir — beint í fönvingin
á »Duke of York« og krússara-
num »Jamaica«, ið komu frá
leiðunum millum Hetland og
Føroyar. Eitt risamistak gjørdi,
at »Scharnhorst« fór í felluna:
Týsk flogfór høvdu givið boð
um slagskipið og krússaran, ið
saman við trimum oyðarum var
á leið norðureftir, men týski ad-
miralurin, ið var ovasti á
»Scharnhorst« helt, at tað vóru
fimm týskir oyðarar, ið komu
tí hjálpar.

SLAGKRÚSSARIN SCHARNHORST, TEKNAÐ EFTIR EINUM
MÁLNINGI AV BRETANUM C. E. TURNER

Risarnir møtast

Fyrrpartin tann 26. desember í
tí gráa, tunga ishavsveðrinum,
møttust tvey bæði risaskipini so.
»Scharnhorst« sigldi væl skjót-
ari enn »Duke of York«, men
bretin hevði tann týðninga-
mikla fyrirun, at hann hevði
væl størri kanónir, og hetta
kom »Scharnhorst« skjótt at
føla. Samstundis vóru hinir
krússararnir eisini komnir til,
og øll tvey bretska skipini byr-
aðu at deingja granatir yvir á
»Scharnhorst«. Týskarin svaraði
manniliga aftur og rakti eisini
viðhvørt, men tað var hopleyst
hjá honum. Tá so eitt av bret-
sku skipunum endaliga rakti
beint í vatnlinjuna var so at
siga liðugt. Eldur kom í »Scharn-
horst« og skjótt var týska risa-
skipið onki annað enn eitt
brennandi vrak. Eitt satt helviti
av eldi og glóðandi stáli, men

týsku slagskipini vóru væl bygd.
Eins og Bismarck tvey ár
framanundan vildi »Scharn-
horst« ikki søkka. Bretsku krús-
ararnir skutu so torpedoir móti
líkbálinum, og menn halda, at
einar 40 torpedoir vórðu skotn-
ar av. Hóast tað vardi
leingi enn áðrenn Scharn-
horst« sakk. So endaliga um
kvöldið rullaði risin sær á og
sakk frá meftir rommum, meðan
skrúvurnar enn spakuliga
mólu runt. Kl. 19.45 tann 26.
desember sakk tað seinasta
stóra týska herskipið. Bretar
høvdu nú fullkomiliga gjørt
enda á týskum royndum fyrir at
fáa valdið á sjónum, og týsk-
ararnir noyddust nú at streingja
enn meira á U-bátakrigsforslu
teirra.

Enn eitt ár skuldi koma at
ganga áðrenn Bretland eisini
hevði beint fyrir hesum.

micky.

Spinnid i Gøtu

tygum fáa gott tógv, og skjóta avgreiðslu.

Vit keypa óvaskaða og vaskaða ull og selja øll sløg av
føroyskum tógv.

TØTINGARVIRKID

v/ Olavur Gregersen — tlf. 20 í Gøtu

Eitt sindur burtur úr eini ferð í SOVJETTSAMVELDINUM

eftir E. REINERT

Myrkt og illveður var tað kvöld-
ið vit lendu á flogvøllinum utt-
an fyri Moskva. Tá vit komu
út í stormin og regnið, sóu vit í
glámlýsinum eina unga gentu
standa og veitra til okkara. Hon
tosaði danskt, og visti okkum á
ein buss sum skuldi koyra okk-
um inn til passeftirlitið. Nú
væntaði eg, at tollarnir fóru at
tæga alt ferðagóðsið sundur. —
Vit vóru komin handan »jarn-
tjaldið« tey kalla.

Vit máttu seta alt ferðagóðs
frá okkum og útfylla eitt skema.
Á hesum skema var spurt um
vit høvdu narkotika, vápn, por-
nografi o. m. a. Har umframt
skuldu vit geva upp hvussu
nógvan pening vit høvdu við og
í hvørjum gjaldoyra. Tollarnir
bóru skjótt at — teir í Havn eru
sum rovfuglar, móti teimum á
flogvøllinum úttan fyri Moskva
— tá vit fingur viðfarið aftur,
høvdu teir ikki so mikið sum
gloppað eitt kuffert.

Tað tók ein stivan klokku-
tima at koyra við bussi inn á
gistingarhúsið »Ukraina«, har
vit skuldu halda til, meðan vit
steðgaðu í Moskva. Gøturnar
eru breiðar og ferðslar litil sam-
met við býir í norðurlondum.
Tað er eisini ein heilt ódrvisi
dámur yvir høvuðsstaðnum í
Sovjett eftir ljósatendring enn í
vestureuropeiskum byum. Í
Moskva sæst eingin reklamu-
vosa av litum og ljósum gidda
og dansa á hvørjari tekju. Stað-
urin er sum hálvaskýmdur á
kvöldi. Hetta kann tykjast fá-
tæksligt og svøvnligt, men so er
moskvabúgvinn um at siggja nátt
farran. Tá eg eitt stjørnuklart
heystkvöld gekk eftir áarbakk-
anum niðri við Moskvaána og
sá húsini við dökkum náttljós-
um rista rond móti einum dimm
um himni og hina reyðu stjörnu-
una á Kreml daga móti luftini,
fekk eg kensluna av, at hetta
var sjálvt hjartað í risaríkinum
Sovjetsamveldinum.

»Ukraina« gastinita sum russ

ar kalla gistingarhús, var ovur-
stórt í 29 hæddum, men ongar
vóru trappurnar. Øli máttu í
heysir stýrðar av konufólki.
Ikki bílaði um ein ikki dugdi at
telja á russiskum. Hesar gentur
tyktust at skilja tøl á mongum
tungumálum. Enskt, týskt,
franskt ella italienskt gekk sum
brent. Eg royndi á føroyskum
men tá bar ikki til. Hon hugdi
at mær bilisn, sum um hon
ongantið hevði høyrð føroyskt
fyrr og risti við hovdinum so
fletturarnar slongdust um eyguni.

Eitt tað fyrsta tolknarnir søgdu
okkum var, at í Sovjet var ikki
loyst at taka imóti drykkju-
pengum. Fleir sum vóru við í
ferðini hildu hetta vera orsøka-
ina til ov líta »service«. Her vil
eg beinanvegin skoyta uppi, at
tíðarnir sum vit høvdu, serliga
teir í Moskva vóru framúrskar-
andi og kundu ikki verið stórt
meira nærlegd og beinasom um
vit høvdu givið teimum olmussu
aftur fyrir. Men á gistingarhús-

inum máttu vit sjálvi bera við-
farið uppá kamarid. Hóast
støddina so var gistingarhúsið
eingin luksusborg. Gangirnir
vóru mangir, breiðir og langir.
Kømurini vóru rein og nosslig.
Í radiotólinum høyrdest einki.
annað enn útvarpið í Moskva.
Tað var seint tá øll høvdu
fingið ávíst kamar og etið nátt-
urða. Tað hevði kortini verið
ein strævin dagur, so eg svav
sum steinurin fyrstu náttina í
Moskva.

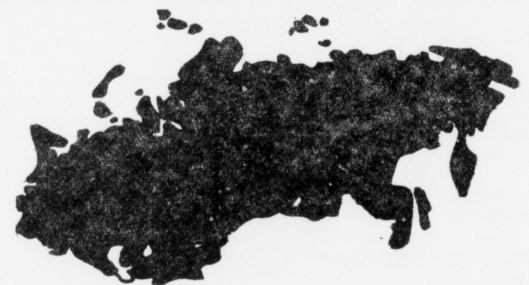
Morgunin eftir tá vit komu
til morgunmatarborðið vóru øll
eitt sindur ótolin. Nú skuldu vit
við egnu eygum sigja hvørji kor
russar høvdu.

Eitt gamalt orð sigur, at
»gløgt er gestins eyga«, men eg

Sendimanna- starvið í suð- urlondum

Sum kunnugt var starvið sum
føroyskur umboðsmaður í
Suðureuropu við bústaði í Rom
lýst leyst av landsstýrinum.

Seinast vit frættu vóru 6—7
umsøjarar komnir til starvið.

eri ikki heilt sannførdur um
hetta. Ofta hava vit lisið tað
ferðandi útlendingar hava skriv-
að um Føroyar og føroyingar,
og litið høpi hevur verið í. Eg
skal tí beinanvegin gera vart
við, at henda grein er skrivað
soleiðis, sum eg upplivdi Sovjet
í nakrar dagar, og als ikki nok-
ur metan um hvussu væl ella
illa kommunisman riggar sum
praktiskur politikkur. Heldur
ikki havi eg nóg mikið av kunn-
leika og áhuga fyri politikki til
at gera samfelagsligar kannin-
gar. Harumframt fer ein so væl-
signa litið at vita eftir tveimum
trimum vikum, — hevði tað
verið tvey trý ár. Teir upplýs-
ingar sum eg beri fram um við-